

Resolutie

Voor de opwaardering van thuistaal in het onderwijs, ter bevordering van de kennis van het Nederlands en meertaligheid

Toelichting

In Vlaanderen zijn we sinds jaar en dag trots op onze talenkennis. We erkennen graag dat het beheersen van meerdere talen door de Vlaming een troef is. Deze troef, om meerdere talen te beheersen, moeten we behouden en versterken. Tegelijk willen de indieners van deze resolutie ook de verwerving van het Nederlands op een zo efficiënt mogelijke manier bevorderen.

Om deze dubbele doelstelling – inzetten op meertaligheid en bevorderen van de kennis van het Nederlands – te realiseren willen de indieners van deze resolutie het gebruik van de thuistaal van kinderen met een niet-Nederlandstalige achtergrond verankeren in de regelgeving die betrekking heeft op de onderwijstaal in het Nederlandstalige onderwijs in Vlaanderen en Brussel.

Meer bepaald willen we het *'functioneel veeltalig leren'* een plaats geven in onze regelgeving en dit daarmee ook beleidsmatig beter ondersteunen. Bij functioneel meertalig leren kan de thuistaal in bepaalde situaties tussen leerlingen gebruikt worden om de leerstof beter te begrijpen. Er wordt gebruik gemaakt van alle talenkennis die aanwezig is in de klas; leerlingen nemen kennis van elkaars talen; (delen van de) leerstof wordt aangeboden in verschillende talen; er worden lexicale en grammaticale vergelijkingen tussen talen gemaakt; leerlingen werken individueel of in groepjes in hun eigen taal; de talige rijkdom in de klas wordt benoemd en zichtbaar gemaakt; enzoverder.

Bovendien is de appreciatie van de thuistalen één van de cruciale factoren om het welbevinden van leerlingen binnen het onderwijs te verhogen. Dat stelt het MARS-onderzoek, maar dat is ook de conclusie van professor Van Avermaet in verschillende onderzoeken. Als de thuistaal niet iets is wat verbannen wordt uit de school, maar bekeken wordt als iets positief, zullen de leerlingen een toegenomen mate aan zelfvertrouwen krijgen. Het MARS-onderzoek stelt dan ook vast dat door de ontwikkeling van een positief zelfbeeld de motivatie om zich in te zetten binnen de klas en in de school zal verhogen. Dit zal op zijn beurt leiden tot een verbetering van de schoolse prestaties zowel wat betreft kennisoverdracht als vaardigheden. Ook blijkt dat de relatie tussen leerling en leerkracht verbetert. Focus op de motivatie en het welbevinden zullen altijd centraal staan in de prestaties van kinderen, en thuistaal speelt hier volgens onderzoek een grote rol in. Hier is in binnen- en buitenland brede wetenschappelijke consensus over.

De moedertaal verdient dus een plaats in het onderwijs in Vlaanderen ook als dat niet het Nederlands is. Er is wetenschappelijke consensus dat als er ruimte is voor de thuistaal (moedertaal) van de leerling in de schoolse context en in de klas, het welbevinden van de leerlingen verhoogt. Een goed welbevinden heeft een positieve impact op het algemeen schools presteren van leerlingen.

Daarnaast is er ook wetenschappelijk onderzoek dat aantoont dat aandacht voor thuistaal in de scholen en klassen helemaal geen negatieve invloed heeft op het aanleren van het Nederlands. De conclusies zijn zelf eerder omgekeerd: aandacht voor thuistaal zou de aanleercurve van Nederlands aan anderstalige leerlingen versnellen. Het hanteren van de thuistaal als medevoertaal in het onderwijs werkt ondersteunend voor het verwerven van het Nederlands. Wat ook voor de indieners prioritair is.

De indieners roepen de Vlaamse Regering op om de aandacht voor thuistalen te verankeren in regelgeving. Zo willen we de positieve gevolgen van een positieve benadering van thuistalen en moedertalen anders dan het Nederlands verzekeren voor de komende generaties leerlingen in het Vlaamse onderwijs.

Deze resolutie hoopt het overheersende paradigma waarin eenzijdig de kaart van het Nederlands wordt getrokken, waar assimilatie van leerlingen met een niet-Nederlandstalige achtergrond aan het Nederlands het oogmerk is, te vervangen door een visie onderbouwd met recente wetenschappelijke inzichten die integratie voorstaan. Een visie die inzet op het op moedertaal (thuis taal) gebaseerd functioneel veeltalig leren. Die draagt een positieve bejegening van de thuistaal van de leerling uit omwille van de vele bewezen voordelen voor leerling en leerkracht.

Het is belangrijk dat er voldoende ondersteuning van de leerkracht en de scholenteams komt, zodoende een professionalisering van het veeltalig leren te volbrengen in het onderwijs. De lerarenopleidingen vragen we daarom om extra aandacht te schenken aan didactische methoden om met thuistalen, moedertalen anders dan het Nederlands, om te gaan in de schoolcontext en in de klas (bijvoorbeeld: taalpaspoort, ...). Zo kunnen leerkrachten op een bewuste en doordachte manier met hun leerlingen en hun taalrijkdom omgaan. De lerarenopleiding reflecteert best de meertalige realiteit en leerkrachten krijgen de vaardigheden om om te gaan met de talige diversiteit in de klas.

We grijpen 21 februari 2020 aan om deze resolutie in te dienen. 21 februari werd namelijk door UNESCO uitgeroepen tot Internationale Thuistalendag. Er wordt opgeroepen tot respect en positieve aandacht voor talen die in de thuissituaties worden gesproken omwille van de hierboven genoemde positieve effecten. Aangezien de taal die thuis klinkt deel uitmaakt van de identiteit van het kind blijft de negatieve benadering ervan vaak niet zonder gevolgen: leerlingen voelen zich niet geaccepteerd. Dit kan de taalontwikkeling ook qua Nederlands doen stagneren. Het kind benaderen en respecteren in de eerste thuistaal is daarom een belangrijke aanpak in het onderwijs, des te meer omdat op jonge leeftijd het kind in de meest cruciale ontwikkelingsfase zit.

Het Vlaams Parlement,

- stelt vast dat:
 - o Er grote en vaak toenemende diversiteit is qua afkomst en taalachtergrond van leerlingen op de Vlaamse schoolbanken;
 - o Veel leerlingen vaak een andere moedertaal hebben dan het Nederlands;
 - o Veel leerlingen thuis geen Nederlands spreken maar een andere taal (thuis taal);
 - o Het een grote uitdaging vormt voor de leerkracht die deze grote talige diversiteit in de klas ervaart;
 - o Leerlingen met een niet-Nederlandstalige achtergrond het vaak moeilijker hebben dan leerlingen met Nederlands als thuistaal qua welbevinden op school en in de klas, en dat zij vaker worstelen met hun schoolse prestaties;
- stelt bovendien vast:
 - o Dat er wetenschappelijke consensus bestaat over het positieve effect van het hanteren van thuistaal anders dan het Nederlands in de klas en in schoolse context op het welbevinden van de leerlingen;
 - o Dat er wetenschappelijke consensus bestaat over het positieve effect van het hanteren van thuistaal anders dan het Nederlands in de klas en in schoolse context op het leerproces, zowel aangaande kennisoverdracht als aangaande vaardigheden;

- Dat het inzetten van de thuistaal in onderwijs een hefboom kan zijn voor betere leerprestaties zowel bij taal als vakinhouden bij anderstalige leerlingen. Dat is de consensus van internationale studies;
- Dat de UNESCO als sinds 2000 jaarlijks op 21 februari de Internationale Thuistalendag viert om de positieve effecten van het gebruik van thuistaal in de klas en in de schoolse context onder de aandacht te brengen. De UNESCO promoot also Mother Tongue-Based Multilingual Education (MTB-MLE);
- Dat de onderwijstaal krachtens artikel 129 van de Grondwet volledig een Vlaamse bevoegdheid is;
- is van mening dat:
 - Er voldoende wetenschappelijke consensus is ten aanzien van het functioneel meertalig leren waarbij het gebruik van de thuistaal van de leerling ondersteunend naast het Nederlands een plaats krijgt, om hier beleidsmatig op in te zetten;
 - Dat indien het onderwijs de thuistaal een positieve plaats geeft in de klas en in de schoolse context er positieve ontwikkelingen zijn op het vlak van
 - welbevinden,
 - schoolse prestaties,
 - de relatie tussen leerling en leerkracht;
 - Dat ook de verwerving van het Nederlands verbetert als er vertrokken wordt vanuit een positieve appreciatie van de thuistaal van de leerling;
- vraagt de Vlaamse Regering:
 - Om in de regelgeving op te nemen dat het ondersteunende gebruik van de thuistaal anders dan het Nederlands voldoende aandacht krijgt in het onderwijs;
 - Om de leerkrachten en de scholenteams te professionaliseren en te versterken in hun vaardigheden om met talige diversiteit in de klas en de schoolse context om te gaan;
 - Om in de lerarenopleiding aandacht te schenken aan didactische methoden om met thuistalen, moedertalen anders dan het Nederlands, om te gaan in de schoolcontext en in de klas.

Enkele referenties

- Van Avermaet, Piet, Agirdag, Orhan, Slembrouck, Stef, Struys, Esli, Van de Craen, Piet, Van Houtte, Mieke, . . . Van Hulle, Evelien. (2016). *MARS: Meertaligheid Als Realiteit op School. Onderzoek in opdracht van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming*. Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming; Brussel
- Avermaet, P. V., Slembrouck, S., & Simon-Vandenbergen, A.-M. (2015). *Talige diversiteit in het Vlaams onderwijs: Problematiek en oplossingen*. Brussel: KVAB Press
- Reljic, G., Ferring, D., & Martin, R. (2015). "A Meta-Analysis on the Effectiveness of Bilingual Programs in Europe. Review of Educational Research", 85(1), 92-128. doi:10.3102/0034654314548514
- Thuistaal in het onderwijs project Gent 2012: <https://biblio.ugent.be/publication/4301917/file/4302025>

- S. Sierens & P. Van Avermaet, 'Inequality, inequity and language in education: There are no simple recipes!', 2015, op europe-kbf.eu ; "Van de periferie naar de kern: Omgaan met diversiteit in onderwijs", 2012, op researchgate.net.
- Visie Go! Rond meertaligheid: [https://pro.g-o.be/blog/Documents/GO%21 Visietekst Meertalige%20RealiteitDEF.pdf](https://pro.g-o.be/blog/Documents/GO%21%20Visietekst%20Meertalige%20RealiteitDEF.pdf)
- "Dag van de thuistaal op 21 februari 2020", Katholiek Onderwijs Vlaanderen, <https://www.katholiekonderwijs.vlaanderen/nieuws/dag-van-de-thuistaal-op-21-februari-2020>
- Language diversity and education: Van Avermaet: <https://biblio.ugent.be/publication/4284796>
- Advies over meertaligheid: VLOR: <https://www.vlor.be/adviezen/advies-over-meertaligheid-als-realiteit-op-school>
- De klank van de stad: meertaligheid en interculturele communicatie: p 105-137: Kris Van den Branden en Machteld Verhelst
- "Mother tongue-based multilingual education: the key to unlocking SDG 4: quality Education for All", <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000247333>, UNESCO.